

Vi i Grankulla

Grankulla svenska kulturförening rf

Årgång 46
Nr 2 Hösten 2017

Gammal är äldst Finland 100, Grankulla 110

2 Förändringarnas tidevarv
Muutosten aikakausi

3 Finland 100 med
Grankulla perspektiv

4 Kolumn • Kolumni:
Christoffer Masar

6 Grankulla firade 110 år

7 Jan Sundberg:
Finland och Norden

8 Årets Grankullabo
Vuoden Kauniaislainen

12 Fotografering
av villor 2017

14 Filip Hamro-Drotz:
En framtidsvision

16 Grankulla
samskola 110 år

17 Veronica Fellman:
Har vi vård i
framtiden?

18 Grankulla
samskola år 1917

21 Lettlands
historia är vår

24 Skolcoach

28 Betlehemskyrkan
110 år

31 Årets jubileums-
delikatess

Chefredaktörens spalt:

Finland 100 med Grankulla perspektiv

I år infaller Självständighetsdagen onsdagen den 6 december 2017. Då firar vi Finland 100 år. En månad tidigare den 6 november bjuder Grankulla svenska kulturförening till Svenska dagen-fest i Nya Paviljongen. Välkommen!

Då har ni förhoppningsvis hunnit bekanta er med tidningens nya utseende.

Vi i Grankulla firar jubileumsåret genom att förnya och fräscha upp layouten. Vi stiger ur tabloiddressen och klär oss i A4-format. Nytt för i år är också krysset som Ulf Wahlström komponerat för Vi i Grankulla.

FÖR HUNDRA ÅR sedan godkände Finlands riksdag senatens självständighetsförklaring med rösterna 100-88. Det var det året Grankulla samskola fyllde tio år. Villastaden Grankulla hade också vuxit till sig, och fått tio år på nacken. Metodistkyrkan i Grankulla är däremot lika ung som republiken.

Det skulle gå ända till 1972 innan Grankulla blev stad. I dag är Grankulla ett samhälle med 9 500 invånare, en stad med välskött ekonomi och goda skattebetalare. Investeringarna är stora, både det offentliga byggandet och bostadsbyggandet är intensivare än någonsin. Och det är många som vill bo i Grankulla, inflyttningen är på plus.

Men det här är ingenting som kommit gratis. Kampen har varit hård om framgången, och är

det fortfarande. Hur det ser ut om ytterligare hundra år kan vi endast spekulera om.

DET FINNS MED andra ord många skäl att fundera på åren som gått och fira hundraåringen Finland med en skål och en bit Granikaka!

Året till ära har kulturföreningen bett matlagningsgruppen Gubbarna baka en Granikaka som till smak och utseende kan omfattas av de flesta. Receptet är enkelt och kan ändras enligt var och ens smak. Vår Granikaka är en hallonkaka med romgrädde som kommer att glädja många.

SOM TRADITIONEN BJUDER utser kulturföreningen Årets Grankullabo och i år har idrottsplaneraren Helena ”Hellu” Pirvola-Nykänen tilldelats denna hedersbetygelse. En eldsjäl som brinner för sitt jobb och som idrotts- och motionspåverkare har hon hjälpt många Grankullabor till bättre kondition och hälsa.

Trevlig läsning!

Eva Wörlund
chefredaktör för Vi i Grankulla

Grankulla svenska kulturförening rf

Styrelsens sammansättning 2017-2018

Patrik Limnell, ordförande
Veronica Fellman, vice ordförande
Christoffer Lindqvist, sekreterare
Jessica Lerche

Tom Sandström
Alf Skogster
Eva Wörlund
Barbara Åkerberg, kassör utanför styrelsen

Vi tackar alla som understött Grankulla svenska kulturförening under åren.

Betlehemskyrkan 100 år:

80 000 tegel blev kyrka

Betlehemskyrkan, som Metodistkyrkan i Grankulla heter, finns i hörnet av Kyrkovägen och Bolagsvägen och firar 100-årsjubileum i år.

Det är inte bara Finland som firar sitt 100-årsjubileum i år utan också Metodistkyrkan i Grankulla, d.v.s. Betlehemskyrkan som invigdes sommaren 1917.

TEXT OCH BILDER **TOM SANDSTRÖM**

1912 nådde metodismen Grankulla. Metodistpastor **Karl Hurtig** i Helsingfors sökte nämligen en lämplig plats för ett barnhem och man hittade en tomt i Grankulla vid Bolagsvägen. Man ville bygga ett hem för värlösa barn. Det nya barnhemmet, i folkmun Hurtigs barnhem, kunde invigas och tas i bruk den 14 januari 1912. Pastor Karl Hurtig märkte att det fanns möjlighet att inleda predikoverksamhet i Grankulla. Under vårvintern 1912 hade han hållit sammankomster i hemmen där han predikade. Men han ansåg att verksamheten borde utvecklas och planerade ett enkelt kapellbygge på tomten bredvid det nya barnhemmet. Senare under året började man fira gudstjänster i Grankulla samskolas gymnastikal och betalade en hyra på 12 mk per gång. Gudstjänster hölls varannan söndag. I en rapport i maj 1913 skriver pastor Hurtig att "folktilloppet varit ganska stort och välsignelser har gifvits åt både gamla och unga". I samband med gudstjänsterna samlades omkring 40 barn till söndagsskola.

Tanken på och planeringen av ett kapell vid Bolagsvägen mognade och gick framåt. I samband med gudstjänsterna i samskolan insamlades kollekt och man lade pengarna i en fond vars avkastning skulle utgöra grundplåten för kapellbygget. Man hade beslutat att bygget inte fick starta förrän man hade 10 000 mk i fonden. Baron Ei-

nar Cronstedt i Grankulla ville hjälpa till och startade en egen insamling. I maj 1916 visade fonden ett saldo på 22 000 mk och i juni samma år kunde grundstenen muras och så började man bygga. Det planerade kapellet blev en hel kyrka, som byggdes mitt under brinnande världskrig. Teglen kom med tåg till Grankulla. Varje vagn rymde 2 000 tegel, totalt behövdes 80 000 tegel för kyrkbygget.

Redan i byggnadsskedet hade man beaktat den blivande altartavlans placering och planerat fondväggen bakom predikstolen. Den unika altartavlan, som kunde avtäckas år 1919, visar Jesus gående på en väg tillsammans med ett barn. Texten i nedre kanten lyder "Herren är min herde", psalm 23 i Psaltaren. Tavlan har målats av konstnärinnan **Hanna Rönnberg**. Som liten söndagsskolpojke var undertecknad övertygad om att vägen på tavlan var Bolagsvägen.

Speciellt var att Betlehemskyrkan och dess verksamhet samt barnhemmet administrerades av metodistförsamlingen i Helsingfors. I oktober 1930 bildades den nya metodistförsamlingen i Grankulla genom att 25 medlemmar flyttade över från Helsingfors till Grankulla. Först år 1960 blev Grankulla svenska metodistförsamling formell ägare till kyrkan i och med att Helsingforsförsamlingen överlämnade ett gåvobrev.

Den 10 juni 1917 invigdes den nya kyrkan, varpå verksam-

”
**Totto
Blombergs
satsningar
på ungdoms-
verksamheten
och en
ungdoms-
gård kan
anses vara
ett pion-
järarbete.**

heten kunde inledas på allvar. Förutom den traditionella församlingsverksamheten bedrevs också en omfattande barn- och ungdomsverksamhet med juniorgrupper, ungdomsgrupper och en söndagsskola. Ungdomsarbetet blomstrade speciellt under pastor **Thor "Totto" Blombergs** tid. Totto tog också initiativ till byggandet av Casa Seniori, ett bostadshus för äldre. Han kom att verka åren 1952-1992 i Grankulla, med undantag av några år i Sverige och Helsingfors, sammanlagt 33 år. Han blev pensionerad 1992 och följdes av **Leif-Göte Björklund** som tjänstgjorde i sex år och **Gösta Söderström** som verkade i 17 år.

Landets första ungdomsgård

Totto Blombergs satsningar på ungdomsverksamheten och en ungdomsgård kan anses vara ett pionjärarbete. Han hade fått idén från Sverige. Makarna Wilhelm och Sigrid Bensow, som också grundade Bensows barnhem 1917, upplät ett av sina hus vid Gräsavägen 1, sedermera kallat Club Dominique, till metodistförsamlingens disposition. Ungdomsgården som den allmänt kallades var öppen alla kvällar i veckan. Tre kvällar höll församlingen organiserad verksamhet, övriga kvällar var det öppet hus med fri samvaro. Denna ungdomsgård var den första i hela landet, inte ens en kommunal ungdomsgård fanns >>

vid den tiden. Den var i bruk från 1956 till 1968, då verksamheten flyttade till det nybyggda annexet vid kyrkan. I annexet finns församlingsutrymmen och prästbostad. På Ungdomsgårdens tomt fanns även ett mindre hus, numera rivet, som fungerade som prästbostad.

Populär förrättningskyrka

I det växande samhället Grankulla blev Betlehemskyrkan "den andliga centralpunkten", som en dåtida grankullabo uttryckte det. Eftersom Grankulla svenska lutherska församling bildades först år 1978 genom utbrytning från Esbo svenska församling kom Betlehemskyrkan i Grankulla att för många grankullabor fungera som den "egna kyrkan."

Många icke-metodister har använt och använder sig av kyrkan i samband med dop,

Metodistpräster i Grankulla:

Torsten Ekholm	1917-1920
Sixten Hult	1920-1922
Nils Hult	1922-1925
Nils Edling	1925-1929
Viktor Brattström	1929-1932
Helge Alm	1932-1936
Herbert Lundin	1936-1942
Sten Nilsson	1942-1944
Lars Olof Larsson	1944-1947
Gösta Andreasson	1947-1952
Thor Blomberg	1952- 1958
Erik Hellsten	1958-1959
Ingmar Karlsson	1959-1960
Thor Blomberg	1960- 1974
Björn Elfving	1974-1979
Thor Blomberg	1979- 1992
Leif-Göte Björklund	1992-1998
Gösta Söderström	1998-2015
Mayvor Wärn-Rancken	2015 -

jordfästningar och vigsjar. Julbönerna och julottorna lockar många grankullabor till den stämmingsfulla kyrkan.

Basarerna, som hålls två gånger per år, samlar också mycket folk. Nästa basar hålls på självständighetsdagen kl. 12-14.

– I dag har församlingen 189 medlemmar och en stor vänkrets, berättar församlingens nuvarande föreståndare, pastor **Mayvor Wärn-Rancken**.

Med i den världsvida kyrkan

Metodistkyrkan i Finland delades på språklig grund 1930 i Finlands svenska metodistkyrka och Suomen metodistikirkko. Den svenska kyrkan har ca 1 000 medlemmar fördelade på 13 församlingar. Metodistkyrkan i Finland är en del av den världsvida metodistkyrkan (United methodist church) med 80 miljoner medlemmar.

Metodistkyrkan är en frikyrka och har ingen koppling till staten. Kyrkan upptar ingen kyrkoskatt utan verksamheten finansieras med frivilliga kollektioner och offergåvor.

Den anglikanske prästen John Wesley anses vara metodismens upphovsman. Metodistkyrkan i Norden och i de baltiska länderna leds av en gemensam biskop, för tillfället med säte i Danmark. Den lutherska kyrkan och metodistkyrkan skiljer sig inte särskilt mycket från varandra. Liturgin (gudstjänstordningen) i metodistkyrkan är något enklare. Båda praktiserar barndop, men synen på dopfrågan är något olika. Metodistkyrkan i Finland gör också en social insats genom att upprätthålla ett servicehem i Helsingfors och Hurtigs barnhem i Grankulla. På senare tid har man engagerat sig i flyktingfrågan och tagit väl hand om asylsökande och nyfinländare. I Grankulla tolkas gudstjänsterna till engelska och finska och för övrigt är verksamheten i församlingen mycket livlig.

– Metodistkyrkan är en mångkulturell gemenskap i dag. Alla är välkomna hit, hälsar Mayvor Wärn-Rancken. *

Jag tycker om den här altartavlan och jag vet att den har betytt mycket för många människor, säger Mayvor Wärn-Rancken, pastor vid Grankulla svenska metodistförsamling.